

СЕКЦІЯ 7. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Білоус В. В.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

На засіданні Ради національної безпеки і оборони України, яке відбулося 27 січня 2017 р., було розглянуто основні показники державного оборонного замовлення на поточний та прогнознi показники на наступні два роки. Серед визначених у державному оборонному замовленні пріоритетів: розробка та виробництво нових зразків озброєння та військової техніки; розвиток вітчизняного оборонно-промислового комплексу; забезпечення Збройних Сил України та інших військових формувань новим перспективним озброєнням та військовою технікою, в тому числі, безпілотними літальними апаратами (БпЛА) [1].

Відзначимо, що каталізатором до реалізації вітчизняного науково-виробничого потенціалу в галузі конструювання та будівництва останніх, як необхідних засобів ведення сучасних воєн і розвідки, постала збройна агресія Російської Федерації проти України. Майже на самому її початку над окупованими територіями агресором було фактично встановлено безполітну зону, закриту для традиційної аеророзвідки. Внаслідок цього наша країна вимушено одержала полігон для випробувань безпілотних літальних комплексів, здатних працювати в умовах протидії з боку сучасних систем ППО і РЕБ агресора. А вітчизняні виробники безпілотників – можливість здобути унікальний досвід, створити нові, недосяжні навіть лідерам цієї інноваційної галузі, технології,

накопичивши у даній царині вагомі здобутки протягом рекордно короткого проміжку часу [2].

На наше переконання, забезпечення безпілотними літальними апаратами виключно Збройних Сил України та інших військових формувань не вичерпує актуальних потреб цілісної системи складових сектору безпеки і оборони щодо забезпечення їх діяльності зі своєчасного виявлення, запобігання та нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз національній безпеці, гарантування особистої безпеки, конституційних прав і свобод людини і громадянина, оперативного спільного реагування на кризові та надзвичайні ситуації. Адже Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України, затверджена Указом Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016 (далі – Концепція), основною метою розвитку оборонно-промислового комплексу проголошує створення умов для виведення оборонно-промислового комплексу України на якісно новий рівень виробництва озброєння і військової техніки для забезпечення потреб не тільки Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, але й правоохоронних органів. Зокрема, до кінця 2017 р. передбачено упровадження новітніх технологій для забезпечення підрозділів Національної поліції України сучасними спеціальними засобами і спеціальною технікою.

Очікується, що реалізація основних засад, передбачених цією Концепцією, дасть можливість створити боездатні, багатofункціональні, мобільні, підготовлені на належному рівні, всебічно забезпечені, професійні сили безпеки і оборони, які за своїми спроможностями будуть здатні ефективно виконувати завдання за призначенням. Вважаємо, що якомога ширше упровадження БпЛА в діяльність з виконання завдань за призначенням посилить спроможності не тільки Міністерства оборони України та Збройних Сил України, але й таких складових сектору безпеки і оборони, як: Міністерство внутрішніх справ України; Національна гвардія України; Національна поліція України; Державна прикордонна служба України; Державна міграційна служба України; Державна служба України з надзвичайних ситуацій; Служба безпеки України; Управління державної охорони України; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Державна спеціальна служба транспорту; координаційний орган з питань розвідувальної діяльності при Президентові України та розвідувальні органи України й інші.

Основними шляхами досягнення необхідних оперативних та інших спроможностей складових сектору безпеки і оборони Концепція визнає: досягнення й підтримання необхідного рівня бойової та мобілізаційної готовності військ (сил) і правоохоронних органів до виконання завдань за призначенням, наближення їх за складом, рівнем підготовки та оснащення озброєнням, військовою і спеціальною технікою до стандартів ЄС та НАТО; забезпечення розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, які використовуються для потреб сектору безпеки і оборони, широке залучення з цією метою приватного сектору та волонтерських рухів; набуття оперативної і технічної сумісності визначеним складом сил та засобів сектору безпеки і оборони із відповідними підрозділами держав – членів НАТО та ЄС; підвищення ефективності наукової і науково-технічної діяльності в інтересах безпеки і оборони, створення умов для зростання виробничого потенціалу й потужностей оборонно-промислового комплексу України з метою розгортання власного виробництва озброєння, військової і спеціальної техніки; забезпечення інноваційного розвитку оборонно-промислового комплексу; удосконалення законодавчої бази з питань функціонування та розвитку сектору безпеки і оборони з урахуванням відповідних принципів і стандартів ЄС і НАТО.

Висловимо переконання у тому, що Україна спроможна дати гідну відсіч будь-яким внутрішнім і зовнішнім викликам та сповна реалізувати свій людський, науковий і промисловий потенціал для забезпечення зростання в умовах 4-ої технологічної революції і утвердження серед найінноваційніших країн світу за умови, коли реформування національного законодавства відбуватиметься, якщо не на випередження, то принаймні синхронно з міжнародним законодавством і законодавством держав – членів ЄС і НАТО. Пріоритетною вже сьогодні повинна стати царина регулювання правовідносин з проектування, виробництва та експлуатації новітніх систем штучного інтелекту і робототехніки, спроможних забезпечити перемогу Українського народу над переважаючими силами супротивника.

Європейському Парламенту, наприклад, вже запропоновано до розгляду проект першого всеосяжного зводу правил, який визначатиме, як люди будуть взаємодіяти зі штучним інтелектом і роботами різних видів. Окремо підкреслюється важливість розроблення Європейських правил щодо дистанційно пілотованих авіаційних систем (remotely piloted

aircraft systems, RPAS) з метою захисту, безпеки і недоторканності приватного життя громадян ЄС [3]. При цьому наголошується на необхідності слідувати рекомендаціям Європейського Парламенту, викладеним у резолюції від 29 жовтня 2015 р. щодо безпечного використання безпілотних авіаційних систем, широко відомих як безпілотні літальні апарати (unmanned aerial vehicles (UAVs)), яка закликає розробити спільноєвропейське законодавство, що регламентуватиме використання БпЛА в галузі цивільної авіації [4]. Ці законодавчі ініціативи набувають особливої актуальності у світлі прогнозу «Atlantic Council», відповідно до якого однією з найбільших потенційних загроз, з якими світу доведеться зіткнутися до 2035 р., можуть стати роботи-смертники (suicide robots) – нова зброя терористів для ураження ключової інфраструктури [5].

У зв'язку з викладеним до числа перспективних напрямів удосконалення законодавства з питань функціонування та розвитку сектору безпеки і оборони України доцільно віднести невідкладне врегулювання правовідносин з проектування, виробництва та експлуатації новітніх систем штучного інтелекту і робототехніки з урахуванням відповідних чинних і перспективних принципів і стандартів ЄС і НАТО. Нормативно-правовою основою для наукової і науково-технічної діяльності в інтересах безпеки і оборони повинно стати національне законодавство, яке узгоджуватиметься з загальним напрямом розвитку законодавства ЄС, що полягає в мінімізації ризиків, пов'язаних із використанням дронів, при одночасному запобіганні стримуванню розвитку безпілотників та їх застосування в різних галузях господарства.

Список використаних джерел:

1. Відбулось засідання Ради національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс] / Рада національної безпеки і оборони. – 2017, 27 січня. – Режим доступу : <http://www.rnbo.gov.ua>.
2. Некрасов В. Безпілотники розбрату, або Що приховує ринок українських дронів [Електронний ресурс] // Економічна Правда. – 2017, 3 лютого. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua>.
3. Draft report with recommendations to the Commission on Civil Law Rules on Robotics (2015/2103(INL)) Committee on Legal Affairs Rapporteur: Mady Delvaux (Initiative – Rule 46 of the Rules of

- Procedure) [Електронний ресурс] / European Parliament. – Режим доступу : <http://www.europarl.europa.eu>.
4. European Parliament resolution of 29 October 2015 on safe use of remotely piloted aircraft systems (RPAS), commonly known as unmanned aerial vehicles (UAVs), in the field of civil aviation (2014/2243(INI)) [Електронний ресурс] / European Parliament. – Режим доступу : <http://www.europarl.europa.eu>.
5. Kempe F., Burrows M. The Top Risks of 2017 [Електронний ресурс] / Atlantic Council. – 2017, 9 січня. – Режим доступу : <http://www.atlanticcouncil.org>.

Маленко О. В.

*аспірант кафедри кримінального процесу та криміналістики
Академії адвокатури України
м. Київ, Україна*

ЗАХИСНИЙ ВИСНОВОК У ЗАОЧНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Законодавче закріплення заочного провадження у вітчизняному кримінальному судочинстві зумовило необхідність перегляду численних категорій кримінального процесуального права. В теорії кримінального процесу неодноразово зазначалося про необхідність надання захиснику права на складання документа на противагу обвинувальному акту: захисний висновок [1, с. 6; 2, с. 88], адвокатський захисний висновок [3, с. 27], виправдувальний висновок [4, с. 30], висновок про обставини, які пом'якшують відповідальність [5, с. 22] тощо. Введення до кримінального процесуального закону відповідної норми має сприяти систематизованому викладу позиції захисту, належному обґрунтуванню відповідності висновків матеріалам кримінального провадження, підтверджених, крім сторони обвинувачення, власними доказами, отриманими стороною захисту відповідно до процесуального закону [6].

Потреба у запровадженні названого процесуального документа викликана необхідністю дотримання засади рівності сторін кримінального провадження та створення умов за яких і сторона захисту, склавши за-

Редакційна колегія:

- Стратонов В. М.** – д.ю.н., професор, ректор Херсонського державного університету, заслужений юрист України;
Сайнчин О. С. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри галузевого права;
Казанчан А. А. – к.ю.н., доцент, декан юридичного факультету, доцент кафедри адміністративного і господарського права;
Новікова М. М. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та теорії держави і права;
Зубенко В. В. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри історії та теорії держави і права;
Риженко І. М. – к.ю.н., доцент, завідувач кафедри адміністративного і господарського права;
Волкович О. Ю. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного і господарського права, помічник декана з наукової роботи;
Гавловська А. О. – старший викладач кафедри галузевого права;
Стрельцов Є. Л. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, вчений секретар Південного регіонального наукового центру НАПрН України;
Клименко Л. П. – д.т.н., професор, ректор Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Відповідальний за випуск:

Стратонов В. М. – д.ю.н., професор, ректор Херсонського державного університету, заслужений юрист України.

3 19

Законодавство України: недоліки, проблеми систематизації та перспективи розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 10-11 лютого 2017 р. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 168 с.

ISBN 978-966-916-232-8

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на всеукраїнську науково-практичну конференцію «Законодавство України: недоліки, проблеми систематизації та перспективи розвитку», яка відбулася на базі юридичного факультету Херсонського державного університету 10-11 лютого 2017 р.

УДК 340.11(477)(063)
ББК 67.9(4Укр)300я43